

Uchwały dolnośląskich gmin w sprawach bezdomnych zwierząt 2014

7 wad głównych

RAPORT

Wrocław, lipiec 2014

*Niniejszy raport został opracowany przez **Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt EKOSTRAŻ** we Wrocławiu jako część projektu „**Bezdomne zwierzęta – monitoring gmin**” realizowanego w ramach programu **OBYWATELE DLA DEMOKRACJI** finansowanego z Funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.*

Autor: Dawid Karaś, info@ekostraz.pl

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 11 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt (UOZ)*, obowiązkiem gmin jest wylapywanie oraz zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom, tj. zwierzętom, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały (art. 4 pkt. 16 UOZ). Co istotne, wskazać należy, że zgodnie z zamysłem Ustawodawcy regułą jest, że zwierzęta bezdomne mogą być odławiane przez jednostki samorządu terytorialnego **wyłącznie** na podstawie uchwały rady gminy (art. 11 ust. 3 *Ustawy o ochronie zwierząt*) i **co do zasady** powinny być umieszczane w schroniskach dla zwierząt (art. 11 ust. 3 UOZ; §6 *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 roku w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt*), tj. placówkach spełniających warunki określone w *Ustawie z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* i z jej mocy nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną (art. 4 pkt. 25 UOZ).

Obowiązujący od 1 stycznia 2012 roku¹, art. 11a UOZ nakłada na organy stanowiące gmin obowiązek corocznego uchwalania (w terminie do dnia 31 marca) programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (**POZB**). Program ten musi – w wymiarze organizacyjnym i finansowym – obejmować szczegółowe miejscowe rozwiązania dotyczące odławiania bezdomnych zwierząt i umieszczania ich w schroniskach dla zwierząt, sterylizacji i kastracji odłowionych zwierząt, poszukiwania właścicieli dla umieszczonych w schronisku zwierząt, usypiania ślepych miotów zwierząt domowych, zapewnienia opieki zwierzętom gospodarskim, kotom wolno żyjącym oraz całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt, będących ofiarami zdarzeń drogowych. Program ten może ponadto obejmować znakowanie zwierząt w gminie. Projekt programu przygotowuje organ wykonawczy gminy, który ma obowiązek zaopiniowania jego treści do dnia 1 lutego każdego roku u powiatowego lekarza weterynarii, w społecznych organizacjach ochrony zwierząt, które działają na terenie gminy oraz u dzierżawców lub zarządców właściwych miejscowo obwodów łowieckich.

¹Wprowadzony w wyniku nowelizacji *Ustawą z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, Dz.U. 2011 nr 230 poz. 1373.

Przyjmowany corocznie przez gminy miejscowy program opieki nad zwierzętami bezdomnymi **powinien zawierać jednoznaczne, konkretne i szczegółowe rozstrzygnięcia w zakresie każdego z aspektów, który ustawodawca wyróżnił w art. 11a Ustawy o ochronie zwierząt.** Jeśli zatem jednym z kluczowych elementów POZB jest *zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt* (art. 11a ust. 2 pkt. 1 UOZ), to nie ulega najmniejszej wątpliwości, że rada gminy obowiązana jest do wskazania w uchwale określonych, konkretnych schronisk dla zwierząt w rozumieniu art. 4 pkt. 25 UOZ, do których w danym roku będą trafiały odławiane z jej terenu bezdomne zwierzęta. Tylko przez to spełniony zostaje bowiem faktycznie ciężący na gminie obowiązek zapewnienia zwierzętom bezdomnym miejsca w schronisku.

Koszty realizacji POZB ponosi gmina, która ponadto ma obowiązek określenia w nim wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposobu ich wydatkowania (art. 11a ust. 5 UOZ). Wskazać przy tym należy, że Ustawodawca nakładając na gminy obowiązek zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom, nie ograniczył go w aspekcie ani czasowym, ani finansowym. Gminy zobowiązane są do finansowania opieki nad zwierzętami bezdomnymi tak długo, jak długo pozostają one bezdomne. Momentu tego nie należy utożsamiać zaledwie z

umieszczeniem zwierząt w schroniskach dla bezdomnych zwierząt. Te bowiem są placówkami opieki nad zwierzętami wciąż bezdomnymi². Samo umieszczenie bezdomnego zwierzęcia w schronisku dopiero inicjuje proces opieki, za finansowanie której odpowiedzialna jest gmina. Stąd za wadliwe i podjęte bez jakiegokolwiek podstawy prawnej należy uznać wszelkie ustanawiane przez gminy rozstrzygnięcia, zgodnie z którymi bezdomne zwierzęta stają się „własnością” schronisk lub finansowanie opieki nad nimi zostaje ograniczone czasowo (np. i na ogół do 14 dni). Podobnie obecnie nie istnieją podstawy prawne upoważniające gminy do wprowadzania do POZB zapisów obciążających właścicieli zwierząt kosztami odławiania i zapewniania opieki zwierzętom uznanym za bezdomne.

W niniejszym raporcie analizą objęto uchwały określające POZB w 2014 roku rad wszystkich dolnośląskich gmin (tj. 169 jednostek samorządu terytorialnego), badając zgodność ich treści z dyspozycjami określonymi w art. 11a UOZ. Dla potrzeb realizowanego projektu, ukierunkowanego głównie na monitoring działań gmin związanych z wyłapywaniem bezdomnych zwierząt, opracowano **7 wskaźników oceny zgodności uchwał z Ustawą o ochronie zwierząt**. Badano, czy w uchwałach rad gmin:

²Potwierdza to np. odpowiedź sekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi na interpelację poselską nr 5963 w sprawie procedur Inspekcji Weterynaryjnej: <http://orka2.sejm.gov.pl/IZ6.nsf/main/4C28BD40>

- wskazano **konkretne schronisko lub schroniska dla zwierząt**, do których trafiają odłowione na terenie gminy bezdomne zwierzęta;
- wskazane schronisko jest **legalnie działającym zakładem**, tj. placówką formalnie spełniającą warunki określone w *Ustawie z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, wpisana w dacie podjęcia uchwały do rejestru podmiotów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną, w stosunku do której nie wydano decyzji administracyjnej ograniczającej lub wstrzymującej jej działalność;
- zawarto **zapisy ograniczające odpowiedzialność gmin** za odłowione zwierzęta bezdomne, np. przekazujące je „na własność” schronisk, limitujące czas opieki nad nimi na koszt gmin;
- zawarto **zapisy obciążające właścicieli odłowionych zwierząt** kosztami opieki nad nimi;
- **określono środki finansowe przeznaczone na realizację** programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt;
- **zdefiniowano bezdomne zwierzęta odmiennie** niż w *Ustawie o ochronie zwierząt*, w sposób, które może faktycznie ograniczać działalność gmin w zakresie opieki nad tymi zwierzętami.

W przypadku części gmin nie udało się dotrzeć do treści aktualnej uchwały w zakresie programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami, tzn. do dnia 5 lipca 2014 roku **nie została ona**

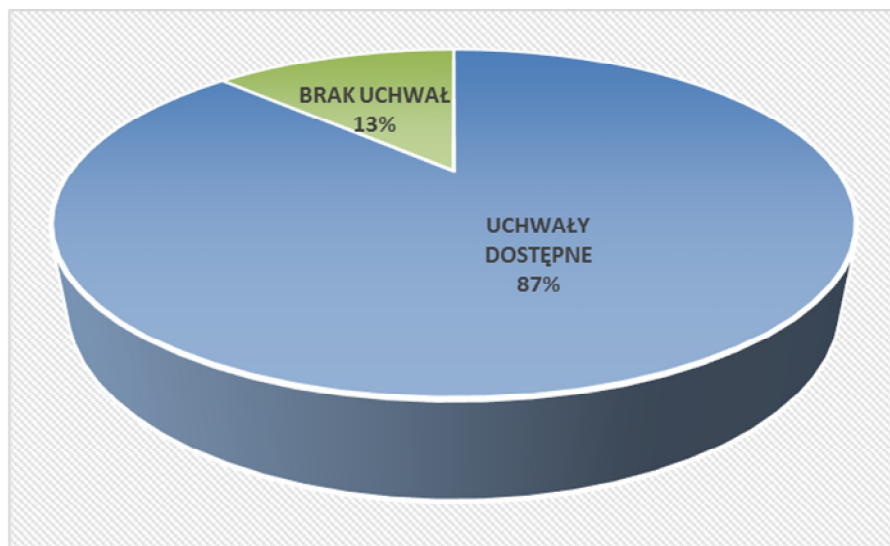
zamieszczona w gminnym Biuletynie Informacji Publicznej, ani też opublikowana w Elektronicznym Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego. Może to świadczyć o tym, że gminy te nie wykonały ciążącego na nich ustawowego obowiązku i w ogóle nie przyjęły w 2014 roku programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

WADA I	brak wskazania schroniska docelowego dla bezdomnych zwierząt
WADA II	wskazanie jako miejsca docelowego dla bezdomnych zwierząt podmiotu, który nie jest legalnie działającym schroniskiem dla zwierząt
WADA III	zapisy ograniczające odpowiedzialność gmin za los bezdomnych zwierząt
WADA IV	zapisy obciążające właścicieli odłowionych zwierząt kosztami odłowienia oraz opieki nad nimi
WADA V	brak określenia wysokości środków finansowych zarezerwowanych w budżecie gminy na realizację programu
WADA VI	odmienne niż w <i>Ustawie o ochronie zwierząt</i> zdefiniowanie bezdomnych zwierząt, w tym w sposób, który może faktycznie ograniczać działalność gmin w zakresie opieki nad nimi
WADA VII	brak w ogólnodostępnych publikatorach treści przyjętego w 2014 roku programu

Tabela 1: 7 wad głównych uchwał określających POZB w 2014 roku przyjętych przez dolnośląskie gminy.

WYNIKI ORAZ ICH OMÓWIENIE

I. Treść uchwał określających program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 2014 roku udostępniło w ogólnodostępnych publikatorach elektronicznych 87% dolnośląskich gmin. 13% gmin nie udostępniło ich treści.

Wykres 1: Dostępność uchwał rad gmin woj. dolnośląskiego określających POZB na 2014 rok.

6

Nie rozstrzygając sporu³ dotyczącego tego, czy uchwały określające POZB są podlegającymi obowiązkowi ogłoszenia w publikatorach elektronicznych aktami prawa miejscowego, czy też należą do kategorii aktów kierownictwa wewnętrznego, które nie podlegają takiemu obowiązkowi, stwierdzić należy, że zdecydowana większość dolnośląskich gmin zamieszcza ich treść w biuletynach informacji publicznej. Praktyka ta zasługuje na pochwałę, ponieważ POZB regulują kwestie istotne dla obywateli, z którymi mogą oni spotkać w swoim codziennym życiu. Dla przykładu, prawidłowo skonstruowany i zamieszczony w BIP-ie POZB może być cennym źródłem 24-godzinnej informacji dla obywateli, do kogo zwrócić się o pomoc i kto ma obowiązek tej pomocy udzielić w przypadku choćby zaistnienia zdarzenia drogowego z udziałem zwierzęcia na terenie gminy.

13% dolnośląskich gmin nie udostępniło publicznie uchwał określających POZB w 2014 roku. Istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że przynajmniej część spośród tych gmin nie

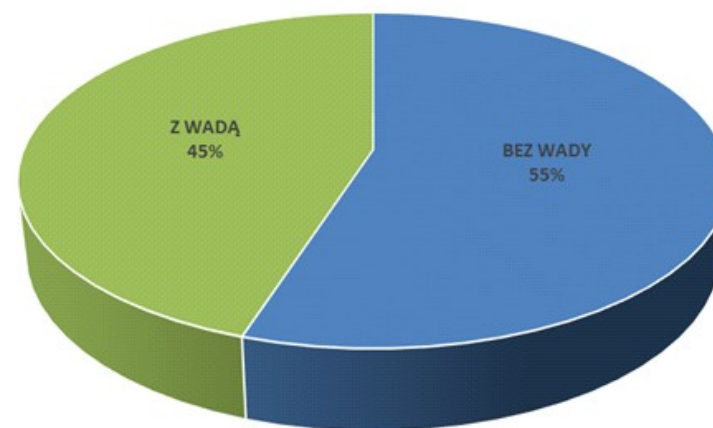
³ Uchwały rad gmin określające POZB są traktowane przez niektóre gminy i organy nadzoru jako akty prawa miejscowego, przez inne jako akty kierownictwa wewnętrznego. Z reguły uznawane są one jednak za akty kierownictwa wewnętrznego (tak np. Wyrok WSA w Lublinie - II SA/Lu 463/12, Wyrok WSA we Wrocławiu - II SA/Wr 774/13).

wypełniła swoich ustawowych obowiązków i nie przyjęła w tym roku uchwał określających POZB⁴.

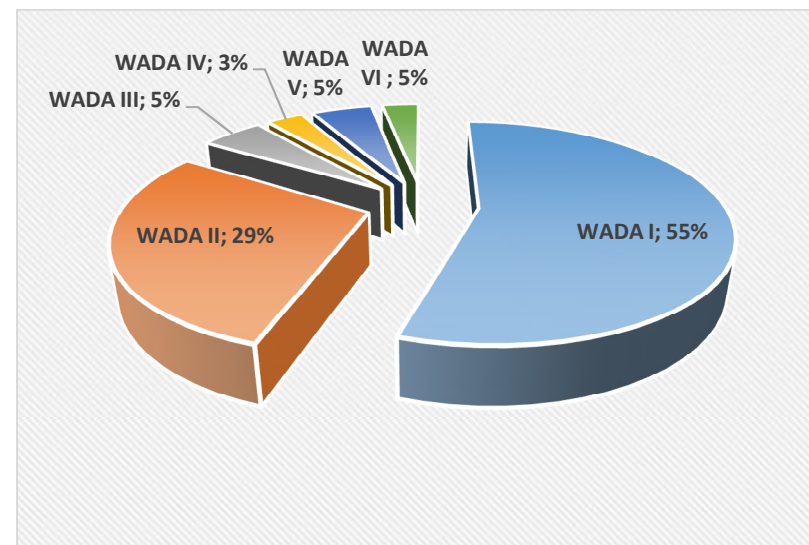
Wskazać należy ponadto, że **10% dolnośląskich gmin przyjęło uchwały określające POZB na 2014 rok po terminie wskazanym w art. 11a UOZ**, często dopiero w maju lub czerwcu 2014 roku, co stanowi rażące naruszenie dyspozycji tego przepisu, który jednoznacznie określa, że gmina ma obowiązek przyjęcia takiej uchwały nie później niż do dnia 31 marca.

II. 45% uchwał określających program opieki nad zwierzętami bezdomnymi przyjętych w 2014 przez dolnośląskie gminy zawiera w swojej treści wady, które powodują ich niezgodność z art. 11 oraz art. 11a Ustawy o ochronie zwierząt. Na ogół dotyczą one **braku wskazania konkretnego schroniska dla zwierząt (55% przypadków)** oraz **wskazania placówki docelowej dla bezdomnych zwierząt, która nie jest legalnie działającym schroniskiem dla zwierząt (29% przypadków).**

⁴ Aby to potwierdzić, należałoby wystąpić do tych jednostek samorządu terytorialnego z wnioskiem o udzielenie stosownej informacji publicznej.

Wykres 2: Wadliwość uchwał dolnośląskich gmin określających POZB w 2014 roku (ilościowo)

Wykres 3: Wady występujące w uchwałach rad dolnośląskich gmin określających POZB w 2014 roku (ilościowo)

Wada	Liczba uchwał dotkniętych wadą
I	36
II	19
III	3
IV	2
V	3
VI	3
VII	22 (brak uchwały)

Tabela 2: Wady występujące w uchwałach rad dolnośląskich gmin określających POZB w 2014 roku (ilościowo)

WADA I: Niewskazanie schroniska docelowego dla bezdomnych zwierząt odławianych z terenu gminy

W uchwałach dotkniętych taką wadą na ogół powtarzano na zasadzie cytatu fragment art. 11a UOZ, który mówi o *zapewnieniu bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt* albo też wskazywano, że gmina zapewni miejsce bezdomnym zwierzętom w schronisku, z którym podpisze umowę. Znamienna jest w tym kontekście polemiczna odpowiedź Burmistrza Łądką Zdroju

Kazimierza Szkudlarka na zarzut Powiatowego Lekarza Weterynarii, że w gminnym POZB nie skonkretyzowano schroniska dla zwierząt, do którego będą trafiały zwierzęta odławiane na terenie gminy. Stwierdza on: *regulacja taka (podanie konkretnego schroniska – przyp.) nie została ustalona w ustawie o ochronie zwierząt, a więc wprowadzenie takiego zapisu (do POZB – przyp.) byłoby przekroczeniem kompetencji rady miejskiej*⁵. W rzeczywistości nieokreślenie w programie schroniska dla zwierząt nie stanowi przekroczenia kompetencji przez radę miasta, lecz – wprost przeciwnie – stanowi o niedopełnieniu przez nią obowiązków wynikających z art. 11a UOZ.

Jest kwestią tak oczywistą, że rada gminy ma obowiązek wskazania w POZB m.in. konkretnych i nazwanych schronisk, do których będą kierowane wyłapane na jej terenie bezdomne zwierzęta, że na taką wadę uchwały dotyczącej POZB powinien zwrócić uwagę każdy gminny radca prawny. Oczywiście tej kwestii wynika nie tylko z treści art. 11a UOZ, ale przede wszystkim z licznych orzeczeń organów nadzoru oraz sądów administracyjnych, które niewskazanie konkretnego schroniska dla zwierząt uznają za rażące naruszenie prawa, co pociąga za sobą uznawanie dotkniętych taką wadą uchwał za nieważne. Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu, stwierdzając nieważność uchwały Rady Miejskiej w

⁵ Zob. <http://www.bip.ug-ladekzdroj.dolnyślask.pl/plik.php?id=8066>, str. 4.

Lwówku Śląskim określającej POZB w 2013 roku wywiódł, że *(w)ykładnia celowościowa przepisu art. 11a, w powiązaniu z przepisem art. 11, prowadzi do wniosku, że dla prawidłowej realizacji zadań własnych gminy, do których należy także zapewnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz ich wylapywanie, właściwym jest określenie w sposób jednoznaczny i konkretny sposobu realizacji tych zadań. W związku z czym uchwała podejmowana na podstawie art. 11a powinna zawierać (...) wskazanie konkretnego schroniska dla bezdomnych zwierząt⁶. Stanowisko takie w innej sprawie potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny: (w)ymóg "zapewnienia" bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt może być spełniony tylko w sytuacji gdy takie schronisko już na etapie uchwalania programu istnieje i jest to schronisko konkretne, jednoznacznie oznaczone. (...) Brak (w uchwale - przyp.) tych niezbędnych na mocy ustawy postanowień (w tym niewskazanie konkretnego schroniska dla zwierząt - przyp.) stanowi niewypełnienie zakresu upoważnienia ustawowego, którego określenie - w kolejnej nowelizacji ustawy - miało na celu urealnienie opieki nad bezdomnymi zwierzętami⁷.*

Rady niektórych gmin nie tylko nie dopełniły obowiązku wskazania w uchwale określającej POZB konkretnego schroniska

dla zwierząt, ale jednocześnie przekroczyły własne - wynikające z dyspozycji art. 11a UOZ - uprawnienia w zakresie rozstrzygnięcia o dalszych losach wylapanych zwierząt. Dla przykładu, Rada Miasta Kłodzko postanowiła w drodze uchwały, że zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku wcale nie jest obowiązkiem gminy, lecz organizacji społecznej, z którą gmina podpisze umowę⁸. Z kolei Rada Miejska w Oławie ustawowy obowiązek *zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt* po prostu zamieniła w treści uchwały na *zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w kojcach*⁹.

Rada Gminy Lubin w swojej uchwale nieco bezsilnie postanowiła zapewnić bezdomnym zwierzętom miejsce w schroniskach m.in. poprzez *poszukiwanie wolnych miejsc w schroniskach*¹⁰. Wiele innych jednostek samorządu terytorialnego, których uchwały dotknęła omawiana wada, wskazywało w dokumentach związanych z ich tworzeniem na brak legalnych podmiotów zainteresowanych współpracą w zakresie zapewnienia miejsc w schroniskach dla zwierząt z terenu gminy. Dla przykładu, gmina Ciepłowody, odnosząc się do negatywnej opinii Powiatowego

⁸ Zob. §4 Załącznika do Uchwały nr XLVI/492/2014 Rady Miejskiej Kłodzka z dnia 27.03.2014 r.

⁹ Zob. §2 pkt. 1 Uchwały nr XLVI/304/14 Rady Miejskiej w Oławie z dnia 27.03.2014 r.

¹⁰ Zob. §2 pkt. 1 Załącznika do Uchwały nr L/374/2014 Rady Gminy Lubin z dnia 7 marca 2014 r.

⁶ Zob. Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 17.12.2013 r., II SA/Wr 774/13.

⁷ Zob. Wyrok NSA z dnia 13.03.2013 r., II OSK 37/13.

Lekarza Weterynarii w tym względzie, szczerze stwierdza w uzasadnieniu wadliwej uchwały, że [w] programie nie wskazano schroniska dla zwierząt, gdyż nie podpisano umowy z żadnym schroniskiem. W dniu 07.10.2013 r. Wójt Gminy Ciepłowody wystąpił z pismem – ofertą do 9 schronisk na terenie woj. dolnośląskiego i opolskiego. Na ofertę odpowiedziały 3 schroniska, które poinformowały, że z uwagi na brak miejsc nie jest możliwe nawiązanie współpracy w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi¹¹.

Podkreślić należy, że te trudności faktyczne nie mogą usprawiedliwiać niewywiązywania się przez gminy z ustawowego obowiązku wskazania w uchwale konkretnego legalnego schroniska dla zwierząt. Jeśli nawet rzeczywiście nie istnieje wystarczająca liczba legalnych schronisk dla zwierząt, to przecież gminy są tymi podmiotami, które samodzielnie lub we współpracy z innymi gminami mogą takie legalnie działające schroniska tworzyć. Odławiając bezdomne zwierzęta na podstawie art. 11a UOZ gminy są zobowiązane do ich kierowania wyłącznie do legalnie działających schronisk dla zwierząt oraz umieszczania skonkretyzowanych zapisów o tym w uchwałach określających POZB.

¹¹ Zob. Uzasadnienie do uchwały nr 250/XXXVIII/2014 Rady Gminy Ciepłowody z dnia 19 marca 2014 r.

WADA II: Wskazanie jako miejsca docelowego dla bezdomnych zwierząt podmiotu, który nie jest legalnie działającym schroniskiem dla zwierząt

Część dolnośląskich gmin (13% spośród gmin, które podjęły uchwałę określającą POZB w 2014 roku) skonkretyzowało w uchwale podmiot zapewniający opiekę bezdomnym zwierzętom odławianym z terenu gminy, wskazując jednak placówki i instytucje, które nie posiadają wynikających z UOZ uprawnień do sprawowania tej opieki, a więc albo nie prowadzą zarejestrowanej i nadzorowanej działalności w zakresie prowadzenia schroniska dla zwierząt w ogóle, albo też działalność ta była ograniczona decyzją organu nadzoru w dacie podjęcia uchwały.

Gminy stosunkowo chętnie wybierały jako partnerów do takiej nielegalnej współpracy organizacje ochrony zwierząt (np. **Fundację „Pod Psią Gwiazdą” z Polanicy Zdroju, Fundację „Podaj Łapę” z Oleśnicy, Fundację Pomocy Zwierzętom „Przystań” z Ligoty**) oraz prywatnych przedsiębiorców (**Paweł Tokarczyk, Hotel dla Zwierząt „Nowy Początek” z Suchej Wielkiej, FHU Robert Kumor z Radłówki, P.A. „Canis” Adam Polit z Zakrzowa, „Gut-Farmer” z Obornik Śląskich**). W niektórych przypadkach wskazanie w uchwale nielegalnie działającego schroniska dla zwierząt związane było z pozornie „legalizującą” takie rozwiązanie kreatywną działalnością

prawotwórczą rady gminy. Dla przykładu Gmina Domaniów wprowadziła do uchwały określającej POZB definicję „przyliska”, które to podobnie jak „schronisko dla zwierząt” jest miejscem opieki nad zwierzętami, lecz skoro jest jednocześnie czymś innym, to w przeciwieństwie do niego nie musi spełniać „warunków określonych w przepisach szczególnych”¹². Oczywiście <<nie musi>>, bo takie przepisy po prostu nie istnieją, a Ustawodawca w UOZ przewidział, że jedyną legalną formą instytucjonalnej opieki nad bezdomnymi zwierzętami są schroniska dla zwierząt.

WADA III: Zapisy ograniczające odpowiedzialność gmin za los bezdomnych zwierząt

Podczas analizy uchwał odnotowano w zasadzie tylko 3 przypadki umieszczania w nich zapisów ograniczających odpowiedzialność gmin. Pierwszego z nich w „klasycznej”¹³ postaci dokonał Związek Międzygminny „EKO-SIÓDEMKA”, do którego należy m.in. dolnośląska gmina Cieszków. Związek postanowił po prostu, że bezdomne zwierzęta po 14 dniach pobytu w schronisku przechodzą „na własność” schroniska, które może nimi swobodnie

dysponować przekazując na własność nowemu właścicielowi¹⁴. Oczywiście postanowienie takie jest pozbawione podstaw prawnych i sprowadza się do przerzucenia po 14 dniach odpowiedzialności (w tym odpowiedzialności finansowej) za los bezdomnych zwierząt na schronisko. Gminy Gaworzyce¹⁵ oraz Grębocice¹⁶ postanowiły z kolei, że zabiegi sterylizacji oraz kastracji zwierząt w schronisku wykonywane będą na jego koszt, pomimo iż – zgodnie z art. 11a ust. 5 UOZ – to gmina zobowiązana jest ponosić koszty realizacji całego POZB, a więc także pokrywać koszty *obligatoryjnej sterylizacji albo kastracji zwierząt w schroniskach dla zwierząt*, które są jego obowiązkowymi elementami.

Kwestia umieszczanych w POZB postanowień gmin w sprawach sterylizacji oraz kastracji zwierząt jest wysoce problematyczna i wykracza poza ramy tego podstawowego opracowania. Wskazać należy jednak tutaj, że gminy na ogół w uchwalanych przez siebie programach zamieszczają prostą deklarację, zgodnie z którą po prostu zapewniają obligatoryjną sterylizację i kastrację bezdomnych zwierząt. Najczęściej zadanie to powierzane jest do realizacji schroniskom dla bezdomnych zwierząt

¹² Zob. § 2 pkt. 4 i 5 Załącznika do Uchwały nr XLII/285/14 Rady Gminy Domaniów z dnia 27 lutego 2014 r.

¹³ Gminy podejmując uchwały w sprawie wyłapywania bezdomnych zwierząt oraz rozstrzygania o dalszym postępowaniu z nimi na podstawie brzmienia art. 11 ust. 3 UOZ sprzed nowelizacji z 2011 miały skłonność do czasowego ograniczania swojej odpowiedzialności za bezdomne zwierzęta, na ogół do 14 dni.

¹⁴ Zob. § 10 ust. 2 Załącznika do Uchwały nr XII/59/2014 Zgromadzenia Związku Międzygminnego „EKO-SIÓDEMKA” z dnia 17 marca 2014 r.

¹⁵ Zob. § 3 ust. 1 Załącznika do Uchwały nr XXXI/196/2014 Rady Gminy Gaworzyce z dnia 27 marca 2014 r.

¹⁶ Zob. § 6 ust. 3 Załącznika do Uchwały nr LVI/263/2014 Rady Grębocice z dnia 25 marca 2014 r.

(zgodnie z wymogiem art. 11a ust. 2 pkt 4) i to nawet wtedy, gdy żadne konkretne schronisko w uchwale wskazane nie zostaje. Rodzi to uzasadnioną obawę, że zapisy te są całkowicie fikcyjne i faktycznie nie będą podlegały realizacji, tym bardziej gdy bezdomne zwierzęta nigdy nie zostaną skierowane do legalnie działającego schroniska dla zwierząt. Warto w tym momencie tytułem komentarza zadedykować urzędnikom gminnym (zwłaszcza tym, którzy problem bezdomności zwierząt sprowadzają do problemu gmin w znalezieniu miejsc dla bezdomnych zwierząt w schroniskach dla zwierząt) fragment wyróżniającego się jakością, wzorcowego, kompleksowego programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi przyjętego w 2014 roku przez gminę Karpacz: *Pokrycie kosztów sterylizacji i kastracji odbywać się będzie z budżetu Gminy i w porównaniu z nakładami ponoszonymi w związku z odławianiem bezdomnych zwierząt i zapewnianiem im miejsca w schroniskach ma to być koszt, który w przyszłości zaowocuje redukcją wydatków na walkę z bezdomnością zwierząt. Szacunkowy jednostkowy koszt zabiegu sterylizacji lub kastracji jest dużo niższy niż koszt odłowienia i utrzymywania zwierzęcia w schronisku. Zabiegi są usługą wykonywaną jednokrotnie w ciągu całego życia zwierzęcia i pozwalają całkowicie wyeliminować możliwość dalszego rozrodu. W zależności od regionu Polski ceny zabiegów wahają się od kilkudziesięciu do kilkuset złotych, podczas*

gdy koszt codziennego utrzymania jednego zwierzęcia w schronisku oscyluje wokół kilku złotych. Przeprowadzone zabiegi mają na celu zapewnienie gminie kontroli i ograniczenie liczby nowych zwierząt w schronisku, a co za tym idzie redukcję kosztów utrzymania całego schroniska¹⁷.

WADA IV: Zapisy obciążające właścicieli odłowionych zwierząt kosztami odłowienia oraz opieki nad nimi

Także ta wada pojawiała się w uchwałach dolnośląskich gmin z incydentalną częstotliwością: ujawniono 2 przypadki jej wystąpienia. Gmina Jeżów Sudecki przewidziała w uchwale nie tylko *stosowną opłatę* za odbiór zwierzęcia ze schroniska dla zwierząt przez właściciela, ale także postanowiła obciążyć właściciela obowiązkiem zwrotu kosztów leczenia zwierzęcia, które uległo wypadkowi komunikacyjnemu¹⁸. Z kolei gmina Zagrodno w uchwale *zastrzegła prawo* dochodzenia od właściciela zwrotu kosztów, które zostały poniesione na odłowione zwierzę, w szczególności kosztów jego wyłapania, leczenia i przetrzymywania¹⁹.

¹⁷ Zob. § 4 ust. 1 pkt. 3 Załącznika do Uchwały nr XLV/418/14 Rady Miejskiej Karpacza z dnia 13 czerwca 2014 r.

¹⁸ Zob. § 9 oraz § 15 ust. 2 Załącznika do Uchwały nr XXXI/196/2014 Rady Gminy Jeżów Sudecki z dnia 26 marca 2014 r.

¹⁹ Zob. § 3 ust. 7 Uchwały nr XXXIX.277.2014 Rady Gminy Zagrodno z dnia 26 marca 2014 r.

Wada V: Brak określenia środków finansowych zarezerwowanych w budżecie gminy na realizację programu

Dolnośląskie gminy z reguły określały w uchwałach wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Wyjątkami od tej reguły są: gmina wiejska Oława²⁰, Mysłakowice²¹ oraz Złoty Stok²², które tego nie uczyniły. Wskazać należy jednocześnie, że na podstawie art. 11a ust. 5 UOZ – gminy zobowiązane są nie tylko do wskazania w POZB wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację, ale także sposobu wydatkowania tych środków. Za ledwie niewskazanie przez gminę w uchwale sposobu wydatkowania środków, nawet pomimo określenia ich wysokości, traktowane jest przez organy nadzoru jako istotne naruszenie prawa, które może skutkować uznaniem takiej uchwały za nieważną²³.

Pomimo tego dla potrzeb przedmiotowej analizy świadomie uznano, że samo wskazanie przez gminę w uchwale wysokości środków zarezerwowanych w budżecie na realizację POZB, choćby

²⁰ Zob. Uchwała nr LXIV/383/2014 Rady Gminy Oława z dnia 27 marca 2014 r.

²¹ Zob. Uchwała nr XLVII/290/14 Rady Gminy Mysłakowice z dnia 29 stycznia 2014 r.

²² Zob. Uchwała nr XXXVI/274/2014 Rady Miejskiej w Złotym Stoku z dnia 28 marca 2014 r.

²³ Zob. np. Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego z dnia 2 maja 2014 r.: <http://bip.stronie.dolnyslask.pl/plik.php?id=472672&wer=1>

nie określono sposobu ich wydatkowania, stanowi wystarczający warunek do uznania, że gmina w sposób właściwy zabezpieczyła finansowo interesy bezdomnych zwierząt. Takim minimalnemu ujęciu deklaracji przez gminy kosztów realizacji POZB w uchwałach sprzyja niemożliwość jednoznacznego określenia, co oznacza ustawowe sformułowanie „sposób wydatkowania środków” oraz jaki sposób rozstrzygania o tym w uchwale należy uznać za prawidłowy. Na podstawie rozstrzygnięć nadzorczych oraz wyroków sądów administracyjnych można jedynie ostrożnie domniemywać, że gmina wskazując w uchwale „sposób wydatkowania” środków powinna szczegółowo określić m.in. wysokość wydatków zarezerwowanych na poszczególne skonkretyzowane zadania wynikające z realizacji POZB.

Wada VI: Odmienne niż w Ustawie o ochronie zwierząt zdefiniowanie bezdomnych zwierząt, w tym w sposób, który może faktycznie ograniczać działalność gmin w zakresie opieki nad nimi

Dolnośląskie gminy w uchwałach określających POZB w 2014 roku na ogół definiowały „bezdome zwierzęta” w sposób zgodny z *Ustawą o ochronie zwierząt*, najczęściej poprzez skopiowanie definicji zawartej w art. 4 pkt. 16 UOZ. Przepisanie ustawowej definicji zwierząt bezdomnych w POZB nie przeszkodziło jednak gminie Siekierczyn ograniczyć w tym samym

programie odławiania zwierząt bezdomnych wyłącznie do przypadków nie cierpiących zwłoki lub uzasadnionego zagrożenia z ich strony, po wcześniejszym zgłoszeniu przez mieszkańców²⁴. Regulacja taka, *de facto* ograniczająca działalność gminy w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami, jest w oczywisty sposób pozbawiona podstaw prawnych. Podobnie uznano w przypadku gminy Góra, która zastrzegła w POZB, że bezdomne zwierzęta będą wyłapywane po uprzednim stwierdzeniu, czy nikt faktycznie nie sprawuje pieczy nad zwierzęciem²⁵. Z kolei bezdomne zwierzęta w gminie Świebodzice, aby zostać odłowionymi na zlecenie gminy, muszą nie tylko pozostawać bez faktycznej opieki, ale także *swobodnie się poruszać oraz stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i porządku publicznego*²⁶.

Zgodnie z UOZ dla uznania zwierzęcia za bezdomne konieczna jest niemożliwość ustalenia jego właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawało, nie zaś bieżące faktyczne ustalenie, że ktokolwiek aktualnie nie sprawuje nad nim pieczy. Tego typu zapis w POZB może usprawiedliwiać zdarzające się bezprawne zachowania urzędników, którzy odmawiają

obywatelom objęcia opieką gminy zwierząt bez wątpienia bezdomnych w świetle art. 4 pkt. 16 UOZ tylko dlatego, że np. przybłąkały się one na teren prywatnej posesji, gdzie ktoś w odruchu empatii je nakarmił i напоił, a więc faktycznie z krótkotrwałym zamiarem zaczął „sprawować nad nimi pieczę”. Ponadto zgodnie z *Ustawą o ochronie zwierząt*, gmina ma obowiązek odłowienia i zapewnienia opieki wszystkim bezdomnym zwierzętom, a nie tylko tym, które się swobodnie poruszają lub stwarzają zagrożenie dla porządku publicznego.

PODSUMOWANIE

Jednym z zasadniczych celów, jakie postawił przed sobą Ustawodawca podczas ostatniej nowelizacji *Ustawy o ochronie zwierząt*²⁷, która nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek corocznego określania w drodze uchwały programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, było m.in. *uregulowanie obowiązków samorządów w kwestii opieki nad zwierzętami bezdomnymi*²⁸. Dokonano tego poprzez wprowadzenie do UOZ definicji

²⁴ Zob. §6 pkt. 1 Załącznika do Uchwały nr XXXIV/230/14 Rady Gminy Siekierczyn z dnia 25 lutego 2014 r.

²⁵ Zob. § 2.1. Załącznika do Uchwały nr XLVII/355/14 Rady Miejskiej Góry z dnia 28 marca 2014 r.

²⁶ Zob. § 6 pkt. 5 Załącznika do Uchwały nr LI/313/2014 Rady Miejskiej w Świebodzicach z dnia 28 marca 2014 r.

²⁷ *Ustawa z dnia 16 września 2011 roku o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, Dz.U. 2011 nr 230 poz. 1373.

²⁸ Zob. *Projekt Ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*: Druk Sejmowy 4257, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruk/4257>, s. 6.

„schroniska dla zwierząt” jako zakładu nadzorowanego przez Inspekcję Weterynaryjną oraz zmianę dotychczasowej treści art. 11 i 11a UOZ. Przed wejściem w życie tej nowelizacji, co miało miejsce 1 stycznia 2012 roku, gminy miały obowiązek podejmowania - po uprzednim uzgodnieniu z powiatowym lekarzem weterynarii oraz zaopiniowaniu przez organizację ochrony zwierząt - uchwał w przedmiocie wyłapywania bezdomnych zwierząt oraz rozstrzygnięcia o dalszym postępowaniu z nimi (art. 11 ust. 3 UOZ sprzed nowelizacji). Gminy mogły także przyjmować w drodze uchwały programy zapobiegania bezdomności zwierząt obejmujące w szczególności sterylizację albo kastrację zwierząt, poszukiwanie nowych właścicieli dla zwierząt oraz usypianie ślepych miotów (art. 11a UOZ sprzed nowelizacji). Wnioskodawcy zmian promując w 2011 roku nowe zapisy *Ustawy o ochronie zwierząt* dotyczące zwierząt bezdomnych, argumentowali m.in. że *[w] obecnym stanie prawnym nie wszystkie wyłapane w gminach zwierzęta trafiają do zalegalizowanych schronisk, wiele z nich po prostu znika lub przekazywana jest do różnych punktów, niekiedy nazywanych eufemistycznie hotelami lub przytuliskami. Kompletny brak kontroli ze strony gmin, a dodatkowo brak kontroli ze strony Inspekcji Weterynaryjnej, usankcjonowany przepisami wewnętrznymi, prowadzi do masowej eksterminacji zwierząt*²⁹.

²⁹ Zob. *Ibidem*.

Przeprowadzona analiza treści uchwał dolnośląskich gmin określających program opieki nad zwierzętami bezdomnymi niestety wyraźnie wskazuje na to, że w 2014 roku, mimo całkiem nowego stanu prawnego, nie wszystkie wyłapane w gminach zwierzęta trafiają do zalegalizowanych schronisk, wiele z nich po prostu znika lub przekazywana jest do różnych punktów, hoteli oraz przytulisk, które nie podlegają nadzorowi Inspekcji Weterynaryjnej. To, że dziś argumenty wnioskodawców nowelizacji UOZ nadal zachowują swoją aktualność, pozwala poważnie zapytać o jej celowość w zakresie zadań gmin związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami.

Zgodnie z wynikami niniejszej analizy **45% uchwał określających program opieki nad zwierzętami bezdomnymi w 2014 roku przyjętych przez dolnośląskie gminy obarczonych jest poważnymi wadami. 37% spośród tych uchwał nie zawiera w ogóle w swojej treści wskazania docelowego schroniska dla zwierząt lub też wskazuje zakłady (hotele, przytuliska, organizacje społeczne), które nie są legalnie działającymi schroniskami dla zwierząt.** Zarówno niewskazanie w programie docelowego schroniska dla zwierząt, jak też wskazanie w nim jako schroniska placówki nie działającej legalnie jest fundamentalnie sprzeczne z intencjami Ustawodawcy oraz z dyspozycjami art. 11a *Ustawy o ochronie zwierząt*. Wskazać należy wreszcie, że są to

wady istotne z punktu widzenia troski o los bezdomnych zwierząt, którymi w imieniu obywateli i za publiczne środki “opiekują się” gminy.

Wyniki niniejszego badania są tym bardziej alarmujące, że miało ono wymiar minimalny przedmiotowo, ponieważ dotyczyło wyłącznie formułowanych przez gminy w programach postanowień w zakresie zapewnienia opieki odłowionym zwierzętom bezdomnym. Pominięto w nim zupełnie analizę innych obowiązkowych elementów POZB, jak choćby kwestii związanych z opieką nad wolno żyjącymi kotami czy też zagadnień dotyczących zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Jak już wcześniej wskazywano, w niektórych punktach badania wdrożono także mniej rygorystyczne podejście w analizie postanowień zawartych w gminnych programach niż to, które prezentują organy nadzoru³⁰. Skupiając się na zalegalizowanym przez Ustawodawcę algorytmie postępowania z bezdomnymi zwierzętami, którego istotą jest umieszczanie odłowionych zwierząt bezdomnych w schroniskach dla zwierząt, nie uznawano także za wadę zawartych w gminnych programach postanowień o możliwości przekazywania wyłapanych zwierząt bezpośrednio “do adopcji”. Zważyć należy jednak, że są one sprzeczne z prawem i jako takie

stanowią wyraz przekroczenia uprawnień przez uchwalające je gminy. Kompleksowa analiza wszystkich elementów POZB w 2014 roku przyjętych przez dolnośląskie gminy z całą pewnością doprowadziłaby do znacznego zwiększenia ilości wadliwych uchwał.

Zupełnie inną kwestią jest to, czy wady te zostałyby dostrzeżone przez organ nadzoru. Podczas wykonywania niniejszego badania - korzystając z dostępnej informacji publicznej - natrafiono na zaledwie 6 ingerencji wojewody dolnośląskiego w proces stanowienia przez gminy uchwał określających POZB, które zakończyły się ich uznaniem za nieważne. Tymczasem zgodnie z mniej rygorystycznymi kryteriami zastosowanymi w niniejszej analizie, ingerencja taka była konieczna w przypadku 45% uchwał określających POZB w 2014 roku podjętych przez dolnośląskie gminy. Zwłaszcza, że ten negatywny nadzór, oparty z urzędu na eliminacji z obiegu prawnego w całości lub w części uchwał rad gmin, jest jedyną skuteczną formą wpływania na działalność prawotwórczą gmin w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami.

Wskazać należy, że roli takiej z całą pewnością nie wypełnia – wynikająca z art. 11a ust. 7 UOZ – procedura opiniowania projektów POZB m.in. przez powiatowych lekarzy weterynarii oraz organizacje ochrony zwierząt. Negatywne opinie

³⁰ Kwestia „sposobu wydatkowania środków”. Zob. str. 13.

oraz uwagi tych podmiotów nie są w żadnej mierze wiążące dla gmin, stąd też z reguły nie są przez nie uwzględniane, nawet jeśli można przypisać im oczywistą słusność. Dla przykładu, Rada Miejska Strona Śląskiego po prostu nie wzięła pod uwagę poważnego zastrzeżenia Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kłodzku do projektu POZB, zgodnie z którym wskazany w nim podmiot (firma „GUT FARMER” z Obornik Śląskich) nie prowadzi schroniska dla zwierząt, stąd też nie powinien przyjmować bezdomnych zwierząt z terenu gminy. Rada gminy pozostawiła w POZB kwestionowany zapis, a wadliwa uchwała określająca POZB akurat w tym przypadku została uznana za nieważną przez wojewodę³¹.

Tworzenie przez gminy programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi często zdaje się polegać w praktyce na mniejszej lub większej modyfikacji gotowych rozbudowanych szablonów³². Powstałe w ten sposób programy prezentują się imponująco, chociaż często brakuje w nich kwestii tak zasadniczych jak konkretne podstawowe rozstrzygnięcia dotyczące tego dokąd trafią odłowione zwierzęta. Zamiast tego znajdują się w nich tak

kuriozalne stwierdzenia, jak na przykład, że *[z]wierzę usypiane musi być traktowane zgodnie z zasadami dopuszczonymi przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce*³³.

Dla przypomnienia, w 2014 roku 24% dolnośląskich gmin, które uchwały POZB zaniechało wskazania schroniska dla zwierząt, a 13% dokonało tego w sposób wadliwy, zakładając współpracę z podmiotami nieuprawnionymi do sprawowania opieki nad bezdomnymi zwierzętami. Gminy zapominając o swoich własnych obowiązkach, nadzwyczaj hojnie i bezkrytycznie nakładają w programach opieki nad bezdomnymi zwierzętami konkretne obowiązki związane z opieką nad bezdomnymi zwierzętami na różnego rodzaju podmioty zewnętrzne, np. schroniska dla zwierząt, organizacje społeczne, a nawet policję. Zdarza się nawet, że podmioty, na które bezprawnie nałożono jakieś obowiązki związane z opieką nad bezdomnymi zwierzętami, nie mają o tym wiedzy. Dla przykładu, Rada Miejska Wołowa ustaliła w swoim POZB, że *miejsce dla zwierząt gospodarskich z terenu Gminy Wołów zapewni Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt EKOSTRAŻ, ul. Spółdzielcza 13/4, 51-662 Wrocław*³⁴. Stowarzyszenie EKOSTRAŻ nie tylko ani nie prowadzi gospodarstwa rolnego, ani nie zajmuje się

³¹ Zob. Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego z dnia 2 maja 2014 roku, <http://bip.stronie.dolnyslask.pl/plik.php?id=472672&wer=1>

³² Jeden z popularnych szablonów, który rozpoczyna cytatem z Ustawy o ochronie zwierząt (*Zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą...*), został wykorzystany m. in. przez gminy Kłodzko, Lubawka, Mysłakowice, Niemcza, Nowogrodzic, Olszyna, Podgórzyn, Strzelin.

³³ Zob. § 10 ust. 3 Załącznika do Uchwały nr XLV/387/14 Rady Miejskiej w Obornikach Śląskich z dnia 27 marca 2014 r.

³⁴ Zob. §4 ust. 1 pkt. 5 Załącznika do Uchwały nr LVII/380/2014 Rady Miejskiej w Wołowie z dnia 27 lutego 2014 r.

zapewnianiem opieki bezdomnym zwierzętom, ale przede wszystkim nigdy nie prowadziło żadnych rozmów i ustaleń w tej sprawie z urzędnikami i nie miałyby nawet świadomości, że zostało wskazane w programie, gdyby nie przeprowadziło w tym roku monitoringu uchwał dolnośląskich gmin dotyczących bezdomnych zwierząt.

Wszystko powyższe pozwala na konkluzję, że ustanowiony decyzją Ustawodawcy w 2011 roku obowiązek corocznego uchwalania przez gminy programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi nie przyczynia się w najmniejszym stopniu do ograniczenia patologii związanych z odławianiem i zapewnianiem opieki bezdomnym zwierzętom. Gminy tworząc programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi często przekraczają swoje uprawnienia i nie dopełniają swoich obowiązków, umieszczając w nich całkowicie dowolne treści. Wadliwe uchwały w większości nie są kwestionowane i eliminowane z obiegu prawnego przez wojewodę, stając się następnie formalną podstawą do podejmowania przez gminy działań związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami. Realizacja przez gminy postanowień programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami nie podlega już niczyjej bezpośredniej kontroli. Liczona w dziesiątkach milionów

złoty szara strefa związana z opieką nad bezdomnymi zwierzętami³⁵ ma się nie gorzej jak przed 2012 rokiem.

³⁵ Powoływali się na nią wnioskodawcy ostatniej nowelizacji *Ustawy o ochronie zwierząt*. Zob. Druk Sejmowy 4257, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/wgdruku/4257>, s. 8.

Zestawienie danych źródłowych z monitoringu uchwał dolnośląskich gmin określających POZB w 2014 roku

GMINA	LINK DO UCHWAŁY (URL)	WADY							UWAGI
		I	II	III	IV	V	VI	VII	
BARDO	http://gmbardo.peup.pl/pobierz.seam?zbior=1&plikId=296072&zalId=294932								<i>Współpraca z Fundacją „Pod Psią Gwiazdą” w Polanicy Zdrój – podmiot nieuprawniony, nieprowadzący schroniska dla zwierząt</i>
BIELAWA	http://bip.um.bielawa.pl/pl/bip/uchwaly_rm/uchwaly_i_projekty_rm_2010_2014/uchwaly__rady_miejskiej/2014_rok/uchwala_nr_xlix_485_14								
BIERUTÓW	http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/bierutow/3053.pdf								
BOGATYNIA	http://bip.bogatynia.pl/?p=document&action=save&id=4863&bar_id=5742								
BOGUSZÓW GORCE	http://bip.boguszow-gorce.pl/pobierz/3543								<i>Współpraca z Fundacją „Azy!” Szczawno Zdrój – podmiot nieuprawniony, nieprowadzący schroniska dla zwierząt</i>
BOLESŁAWIEC M.	http://www.um.boleslawiec.bip-gov.pl/public/get_file_contents.php?id=150411								<i>Faktycznie opieka sprawowana jest głównie przez firmę „Zieleń – Plan”: nie jest jasne czy oraz ile zwierząt trafia do schroniska w Jeleniej Górze; umowa ze schroniskiem: do 10 sztuk psów, gmina wskazuje, że np. w 2013 zajęła się 80 psami.</i>
BOLESŁAWIEC W.	http://bip.biuletyn.info.pl/php/pobierz.php3?bip=bip_boles&id_dzi=3&id_zal=3470&id_dok=1697&nazwa_pliku=Uchwa-a-Rady-Gminy-Boles-awiec-Nr-XXXI-241-14.pdf								

BOLKÓW	http://www.prawomiejskowe.pl/institution/16663/legalact/159349/16663/htmlpreview								
BORÓW	https://gwborow.peup.pl/pobierz.seam?zbior=1&plikId=298041&zalId=296716								
BRZEG DOLNY	http://bip.brzegdolny.pl/public/podaj_plik.php?ID_pliku=3353								
BYSTRZYCA KŁODZKA	http://bip.ug-bystrzycaklodzka.dolnyslask.pl/plik.php?id=9525								
CHOCIANÓW	http://chocianow.bip.pbox.pl/public/get_file.php?id=150641								
CHOJNÓW M.	http://bip.chojnow.net.pl/zalaczniki/823/U-193-14_08-04-2014_12-33-38.pdf								Wskazano Schronisko Fundacji „Zwierzyniec” – Szczyty (obowiązująca decyzja PIW nr 223/13 – zakaz przyjmowania psów do schroniska)
CHOJNÓW W.	http://www.gmina-chojnow.bip.net.pl/?p=document&action=save&id=3795&bar_id=2909								
CIEPŁOWODY	http://cieplowody.bip.gmina.pl/upload/uchwala_250_.pdf								Wskazano Fundację Pomocy Zwierzętom „Przystań” – Ligota , podmiot nieuprawniony, nieprowadzący schroniska dla zwierząt
CIESZKÓW	http://bip.kobylin.pl/?p=document&action=show&id=4788&bar_id=2883								Uchwała Związku Międzygminnego „EKO SIÓDEMKA”. „Po 14 dniach zwierzę przechodzi na własność schroniska, które może nim swobodnie dysponować...”.
CZARNY BÓR	http://bip.czarny-bor.pl/pobierz/421								Wskazuje się „schronisko, z którym zostanie zawarta umowa”

CZERNICA	http://bip.czernica.pl/files/fck/100/file/uchwaly/2014/4/312_2014.pdf									<i>Negatywna opinia PLW we Wrocławiu</i>
DŁUGOŁĘKA	http://dlugoleka.bip.net.pl/?p=document&action=save&id=9952&bar_id=3909									<i>Bezdomne zwierzęta mogą być transportowane do organizacji ochrony zwierząt w celu ich bezpośredniego przekazania do adopcji</i>
DOBROMIERZ	http://www.bip.dobromierz.pl/strony/do_druku/dzialalnosc_sam/uchwaly/2014/03/uchwala_43_244_14.pdf									
DOBROSZYCE	http://www.dobroszyce.pl/bip/pliki/Uchwala_Nr_XXXIII_165_2014_-_bezdomne_zwierzeta.pdf									
DOMANIÓW	http://ug_domaniow.bipgmina.pl/files/sites/3076/wiadomosci/224408/files/uchwala_nr_xlii28514.pdf									<i>Wskazano Przytulisko A. Polit w Zakrzowie; definicja przytuliska (tymczasowa opieka + poszukiwanie nowych właścicieli); zwierzęta nie mogą przebywać tam dłużej niż „określałyby to przepisy szczegółowe”, które nie istnieją</i>
DUSZNIKI ZDRÓJ	http://www.bip.um-dusznikizdroj.dolnyslask.pl/plik.php?id=2828									
DZIADOWA KŁODA	http://www.bip.dziadowakloda.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=1026&dok_id=3695									
DZIERŻONIÓW M.	http://bip.um.dzierzoniow.pl/file.php?attachment=10949									
DZIERŻONIÓW W.	http://www.ugdzierzoniow-bip.pbox.pl/public/get_file.php?id=150725									

GAWORZYCE	http://www.bip.gaworzycy.com.pl/download/97/10114/uchwayU1962014programopieki_nadzwierz.doc									<i>Koszty sterylizacji i kastracji ponosi schronisko</i>
GŁOGÓW M.	http://glogow.bip.info.pl/plik.php?id=1223									
GŁOGÓW W.	http://ugglogow.com.pl/attachments/article/897/41_236_2014.pdf									
GŁUSZYCA	http://www.bip.gluszyca.pl/pliki/uchwala_270.pdf									<i>Wskazano Schronisko Fundacji „Zwierzyniec” – Szczyty (obowiązująca decyzja PIW nr 223/13 – zakaz przyjmowania psów do schroniska)</i>
GÓRA	http://www.bip.gora.com.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=2642&dok_id=5550									<i>Odławiane będą tylko te bezdomne zwierzęta, nad którymi nikt faktycznie NIE SPRAWUJE pieczy</i>
GRĘBOCICE	http://www.bip.grebocice.com.pl/download/80/10023/bezdomnezwierzeta.pdf									<i>Sterylicacje, kastracje oraz szczepienia na koszt schroniska</i>
GROMADKA	http://www.bip.gromadka.pl/Download/6438									
GRYFÓW ŚLĄSKI										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
JANOWICE WIELKIE	http://www.gmina.janowice.wielkie.sisco.info/zalaczniki/2105/Uchwala_Nr_XXXI_224_2014_w_sprawie_przyjecia_programu_opieki_nad_zwierzetami_bezdomnymi_oraz_zapobiegania_bezdomnosc_zwierzat_na_terenie_Gminy_Janowice_Wielkie_14-04-2014_12-52-49.pdf									
JAWOR	http://bip.jawor.dolnyslask.pl/files/2014/uchwala-L-244-14.pdf									<i>Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego (NK-N.4131.36.2.2014 MW z dnia 30 kwietnia 2014 r.) stwierdzające nieważność uchwały</i>

JAWORZYNA ŚLĄSKA	http://bip.jaworzyna.net/strony/do_druku/um/uchwaly/2014/03/43_16_14.pdf								
JEDLINA ZDRÓJ	http://www.bip.um.jedlina.pl/upload/upload/2014/u205.pdf								
JELCZ LASKOWICE	http://www.um.jelcz-laskowice.finn.pl/res/serwisy/bip-jelczlask/komunikaty/_010_004_013_393081.pdf								<i>Możliwa adopcja zwierzęcia z ZGK PRZED umieszczeniem go w schronisku</i>
JELEŃ GÓRA	http://www.bip.um-jeleniagora.dolnyslask.pl/index.php?idmp=4595&r=r								
JEMIELNO	http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/jemielno/5328.pdf								<i>Uchwała przyjęta po terminie, 22 maja 2014 r.</i>
JERZMANOWA	http://bip.jerzmanowa.com.pl/zalacznik/7138								<i>Uchwała przyjęta po terminie, 12 czerwca 2014 r.</i>
JEŻÓW SUDECKI	http://jezow.signform.pl/jezow/file1.php?doc=XXXIV1962014.doc								<i>Oplata za odebranie zwierzęcia ze schroniska (J. Góra); zwrócenie gminie „kosztów” w przypadku właścicieli zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach komunikacyjnych</i>
JORDANÓW ŚLĄSKI	http://www.bip.jordanowslaski.pl/strony/do_druku/pl/uchwaly_rm/2013/03/uchwala_rg_132_2013.pdf								<i>Jako schronisko dla zwierząt wskazano firmę PPHU „MarMac” Oleśnica</i>
KAMIENIEC ZĄBKOWICKI	http://bip.kamzab.pl/pl/50375/1,13629/uchwala-nr-xxxix-236-2014-rady-gminy-kamieniec-zabkowicki-z-dnia-28-marca-2014-r-w-sprawie-przyjecia-programu-opieki-nad.html								

KAMIENNA GÓRA M.	http://bip.kamiennagora.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=4604&dok_id=9330									<i>Gmina zapewnia „możliwość zgłaszania faktu stwierdzenia występowania bezdomnego zwierzęcia do UM”</i>
KAMIENNA GÓRA W.	http://prawomiejskowe.pl/institution/16681/legalact/171/GetFile/Zalacznik1.pdf									
KARPACZ	http://bip.karpacz.eu/public/get_file.php?id=152608									<i>Uchwała przyjęta po terminie, 13 czerwca 2014 r. Wnikliwie opracowany, szczegółowy program.</i>
KĄTY WROCLAWSKIE	http://bip.katywroclawskie.pl/pobierz/4318									<i>Wskazano Hotel dla Zwierząt „Nowy Początek”, Paweł Tokarczyk, Sucha Wielka 2, 55-106 Zawonia</i>
KŁODZKO M.	http://www.bip.um.klodzko.pl/dokumenty2014/File/2014/RADA%20MIEJSKA/UCHWALY/marzec%201/Uchwała%20nr%20492.pdf									<i>Obowiązek zapewnienia miejsca w schronisku spoczywa na organizacji społecznej, z którą gmina zawiera umowę; zwierzęta mogą być czasowo przetrzymywane i oddawane do adopcji do 3 miesięcy przed umieszczeniem w schronisku</i>
KŁODZKO W.	http://bip.ug-klodzko.dolnyslask.pl/plik.php?id=12493									<i>Def. „schroniska” = schronisko dla bezdomnych zwierząt lub organizacja społeczna, z którą Wójt podpisze umowę</i>
KOBIERZYCE										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
KONDRATOWICE										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>

KOSTOMŁOTY	http://bip.kostomloty.pl/content.php?cms_id=605									<i>Uzasadnienie dla braku wskazania schroniska: brak ofert w czasie zapytania ofertowego</i>
KOTLA	http://www.bip.kotla.pl/Download/283									<i>Gmina zapewnia zwierzętom miejsca w schronisku, a w przypadku braku miejsc „w azylu”; gmina finansuje osobom adoptującym zwierzę odłowione „wyprawkę” w kwocie do 600,00 zł</i>
KOWARY										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
KROŚNICE	http://bip.krosnice.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=2297&dok_id=4414									<i>Uchwała przyjęta po terminie, tj. 30 maja 2014 r.. W dniu przyjęcia uchwały wskazane schronisko („Szansa” z/s w Nowym Dworze) było wykreślone z rejestru podmiotów nadzorowanych PIW.</i>
KROTOSZYCE	http://www.bip.krotoszyce.pl/Download/3044									
KUDOWA ZDRÓJ	http://www.bip.ug-kudowazdroj.dolnyslask.pl/plik.php?id=3097									<i>Uchwała przyjęta po terminie, 7 kwietnia 2014 r.</i>
KUNICE	http://www.bip.kunice.pl/Download/2789									<i>Jednym ze wskazanych w uchwale schronisk jest Schronisko Fundacji „Zwierzyniec” – Szczyty</i>
ŁĄDEK ZDRÓJ	http://www.bip.ug-ladekzdroj.dolnyslask.pl/plik.php?id=8066									<i>Na wadę zwrócił uwagę PLW w swojej opinii. Odp. gminy: „uwagi dotyczące zapisów w § 3 odnośnie doprecyzowania nazwy schroniska z którym Gmina ma podpisaną aktualną umowę w zakresie opieki nad zwierzętami nie zostały</i>

LUBOMIERZ	http://bip.lubomierz.pl/files/sites/3101/wiadomosci/227097/files/uchwala_nr_242.pdf									<i>Wskazano podmiot FHU Robert Kumor z/s Radłówka, który nie jest schroniskiem dla bezdomnych zwierząt. Uchwała zawiera regulacje dot. zwierząt dzikich w terenie zabudowanym bez podstawy prawnej</i>
LWÓWEK ŚLĄSKI										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.). Poprzednia (z 2013 roku) uznana za nieważną przez WSA we Wrocławiu (Sygn. akt: II SA/Wr 774/13) w wyniku skargi Prokuratora Rejonowego w Lwówku Śląskim, m.in. na skutek niewskazania przez gminę w uchwale konkretnego schroniska dla bezdomnych zwierząt.</i>
ŁAGIEWNIKI	http://lagiewniki.bip.ornak.pl/pl/bip/uchwały_podzial/uchwały_2014/sesja_nr_xlviii/xlviii_266/px_uchwala_nr_xlviii_266_14.pdf									
MALCZYCE	http://gmina.malczyce.sisco.info/download/File/uchwala_202_2014.pdf									
MARCINOWICE	http://bip.marcinowice.pl/zalaczniki_uchwały/491/Uchwala_Nr_XLII.238.2014_Rady_Gminy_Marcinowice_z_dnia_31_stycznia_2014r.pdf									
MARCISZÓW	http://www.bip.marciszow.pl/zmiany/zalaczniki/uchwały/501/4556d3b5c145.pdf									
MĘCINKA										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
MIEROSZÓW										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
MIETKÓW										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>

MIĘDZYBÓRZ	http://www.bip.miedzyborz.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=1035&dok_id=2882									<i>Uchwała podjęta po terminie, 29 kwietnia 2014 r. Wskazano firmę „MAR-MAC” z Oleśnicy i Fundację „Podaj Łapę” z Oleśnicy</i>
MIĘDZYLESIE	http://www.static.miedzylesie.pl/download/attachment/17258/uchwala-nr-xxxvi-192-2014.pdf									
MIĘKINIA										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
MILICZ										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
MIŁKOWICE										<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
MIRSK	http://bip.mirsk.pl/files/sites/3104/wiadomosci/226836/files/uchwala_xlv36414w_sprawie_okreslenia_programu_opieki_nad_zwierzetami_bezdomnymi_oraz_zapobiegania_bezdomnosci_zwierzat_na_terenie_gminy_mirsk_w_2014_roku.doc									
MŚCIWOJÓW	http://bip.msciwajow.pl/?a=5936									
MYSŁAKOWICE	http://myslakowice.bip.net.pl/?p=document&action=save&id=2841&bar_id=2654									<i>Dopuszczalne przekazanie opieki nad bezdomnymi zwierzętami organizacjom społecznym odławiającym zwierzęta</i>
NIECHLÓW	http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/niechlów/1558.pdf									
NIEMCZA	http://gmniemcza.peup.pl/pobierz.seam?zbior=1&plikId=298239&zalId=296923									<i>Rozstrzygnięciem nadzorczym Wojewody Dolnośląskiego nr NK-N.4131.88.3.2014.MR1 z dnia 07.05.2014 r. stwierdzono nieważność uchwały.</i>
NOWA RUDA M.	http://www.nowaruda.biuletyn.net/?bip=2&cid=266&id=2054									

NOWA RUDA W.	http://bip.gmina.nowaruda.pl/pliki2/u%20360%20XLVII%2014.pdf								
NOWOGRODZIEC	http://bip.biuletyn.info.pl/php/pobierz.php3?bip=bip_nowog&id_dzi=3&id_zal=7183&id_dok=5204&nazwa_pliku=Uchwa-a-Nr-XLVII-345-14.pdf								<i>Autorska definicja „przyliska”</i>
OBORNIKI ŚLĄSKIE	http://bip.oborniki-slaskie.pl/file.php?regfile=upload/registry/113_4d009c4394d11/2014/04/04/533e6bf472eca/zal._do_387.doc								<i>„Zwierzę usypiane musi być traktowane zgodnie z zasadami dopuszczanymi przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce”.</i>
OLEŚNICA M.	http://files.olesnica.pl/rada_miasta/uchw_329_2014.pdf								<i>Bezdomne zwierzęta mają być umieszczane m.in. w schronisku w Raciborzu, przy czym nie wskazano do jakich innych schronisk kierowane będą bezdomne zwierzęta z terenu gminy. Uchwała była opiniowana m.in. przez Fundację „Podaj Łapę”, której Prezes Zarządu (Marcin Kolenda) – działając z kolei jako przedsiębiorca „MARMAC” – jest wymienionym w uchwale podmiotem odławiającym bezdomne zwierzęta.</i>
OLEŚNICA W.	http://www.bip.gminaolesnica.pl/dokumenty/uchwala_nr_265_38.pdf								<i>Wskazano schronisko Jarosław Dudzik, Cedzyna 129, mimo iż PLW wstrzymał działalność tego zakładu decyzją nr 9/2014 z dnia 10 marca 2014 r.</i>
OLSZYNA	http://www.bip.olszyna.nv.pl/file.php?attachment=6161 http://www.bip.olszyna.nv.pl/file.php?attachment=6370 (zmiana)								
OŁAWA M.	http://bip.um.olawa.pl/file.php?attachment=10034								<i>Gmina zapewnia bezdomnym zwierzętom miejsce „w kojcach” przy ul. Rybackiej, uchwała nie przewiduje w ogóle umieszczenia zwierząt w schronisku.</i>

OŁAWA W.	http://www.bip.gminaolawa.pl/file.php?attachment=23412								<i>Wskazano Przytulisko A. Polić w Zakrzowie</i>
OSIECZNICA	http://www.osiecznica.bip.net.pl/?p=document&action=save&id=4988&bar_id=4829								
PASZOWICE	http://bip.paszowice.dolnyslask.pl/files/uchwaly2014/uchwala.XXXVI.225.2014.pdf								
PĘCŁAW	http://www.bip.peclaw.eu/download/67/9905/zal1XXXI17114.pdf								
PIECHOWICE	http://piechowice.bip.pbox.pl/public/get_file.php?id=150683								<i>Mieszkańcy gminy mogą być „domami tymczasowymi”</i>
PIELGRZYMKĄ	http://bip.pielgrzymka.biz/?p=document&action=save&id=3871&bar_id=2496								
PIEŃSK	http://www.piensk.bip.net.pl/?p=document&action=save&id=7573&bar_id=4000								
PIESZYCE	http://bip.pieszycy.sisco.info/zalaczniki/2745/zalu266_10-04-2014_11-47-53.pdf								
PIŁAWA GÓRNA	http://pilawagorna.bip.ornak.pl/pl/bip/prawo_lokalne/uchwaly_rady_miejskiej/2014/sesja_2014_02_25/179/px_2014_uchwala_179_zalacznik.docx								
PLATERÓWKA	http://www.bip.ugplaterowka.nv.pl/file.php?attachment=2625								<i>Uchwała podjęta po terminie, 8 kwietnia 2014 r.</i>
PODGÓRZYN	http://podgorzyn.signform.pl/podgorzyn/file1.php?doc=XLV-350-14.pdf								
POLANICA ZDRÓJ	http://bip.polanica.pl/dokumenty/File/uchwaly/2014/III/XLIX-306-2014+uzas.pdf								<i>Podmiot odławiający bezdomne zwierzęta może przekazywać je do adopcji; zamiast umowy ze schroniskiem dopuszczono umowę z organizacją społeczną na opiekę nad zwierzętami bezdomnymi.</i>

POLKOWICE	http://www.bip.ug.polkowice.pl/pliki/14_03_13_1394713581115.pdf									Wskazano w uchwale tylko jedno schronisko spośród tych, z którymi gmina podpisała umowę (Schronisko w Uciechowie)
PROCHOWICE	http://www.bip.prochowice.com/cms_tmp/20140331134815_UCHW_XLIX_280_2014.pdf									
PRUSICE	http://bip.prusice.pl/file.php?attachment=46918									Uchwała podjęta po terminie, 28 maja 2014 r.
PRZEMKÓW										Brak uchwały w BIP (nie działa EZAPG) oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)
PRZEWORNO	http://gwprzeworno.peup.pl/pobierz.seam?zbior=1&plikId=298333&zaId=297054 http://gwprzeworno.peup.pl/pobierz.seam?zbior=1&plikId=298333&zaId=300240 (*)									Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego (NK-N.4131.114.3.2014.JW1 z dnia 28 kwietnia 2014 r.) stwierdzające nieważność uchwały w części (*)
RADKÓW	http://www.prawomiejskowe.pl/institution/16692/legalact/236/16692/pdfpreview http://www.prawomiejskowe.pl/institution/16692/legalact/498/16692/pdfpreview (zmiana)									
RADWANICE										Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)
RUDNA										Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)
RUJA	http://www.bip.ruja.pl/Download/2474									Uchwałę podjęto po terminie, 25 czerwca 2014 r.
SIECHNICE										Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)

SIEKIERCZYN	http://bip.siekierczyn.pl/file.php?attachment=1686									<i>Odlawianie bezdomnych zwierząt mocą uchwały ograniczono wyłącznie do „przypadków niecierpiących zwłoki lub uzasadnionego zagrożenia z ich strony, po wcześniejszym zgłoszeniu przez mieszkańców”.</i>
SOBÓTKA	http://bip.sobotka.pl/unzip/4628.dhtml									
STARA KAMIENICA	http://stara-kamienica.bipgmina.pl/files/sites/3119/wiadomosci/227693/files/326zaluropogopieki_zwi erzeta.doc									
STARE BOGACZOWICE	http://www.bip.starebogaczowice.ig.pl/file4webcm/7980/Uchwaa__Nr_XXIII/138/1									<i>Współpraca z Fundacją „Azył” Szczawno Zdrój – podmiot nieuprawniony, nieprowadzący schroniska dla zwierząt.</i>
STOSZOWICE	http://stoszowice.probip.pl/static/img/k02/glowne/uchwaly/2014/uch_232_2014.pdf									<i>Uchwała przyjęta po terminie, 9 kwietnia 2014 r.</i>
STRONIE ŚLĄSKIE	http://bip.stronie.dolnyslask.pl/plik.php?id=472672&wer=1 (*)									<i>Wskazano współpracę z podmiotem nieuprawnionym, tj. „GUT-FARMER” Oborniki Śląskie, sąd Wojewoda Dolnośląski stwierdził nieważność tej uchwały (*).</i>
STRZEGOM	http://bip.strzegom.pl/public/get_document.php?id=37704&id_contents=41728									
STRZELIN	http://gmstrzelin.peup.pl/pobierz.seam?zbior=1&plikId=297577&zalId=296263									
SULIKÓW	http://bip.sulikow.pl/zalaczniki/6195/XLVI_336_14_03-04-2014_13-33-25.pdf									

SYCÓW	http://bip.sycow.pl/files/fck/89/file/urmzal/2014/Uchwala_NR_XLII-249-2014_zal_1.doc									
SZCZAWNÓ ZDRÓJ	http://um.szczawnozdroj.ibip.wroc.pl/public/get_file_contents.php?id=155717									
SZCZYTNA	http://bip.szczytina.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=372&dok_id=2835									
SZKLARSKA PORĘBA	http://www.szklarskaporeba.bip.net.pl/?p=document&action=save&id=7421&bar_id=5305									
ŚCINAWA	http://bip.umig-scinawa.dolnyslask.pl/plik.php?id=3590									
ŚRODA ŚLĄSKA	http://bip.srodaslaska.pl/upload_module/enclosure/zal_u_XXXIX_336_260314_a.pdf									
ŚWIDNICA M.	http://www.swidnica.bip-gov.info.pl/zalacznik?idZalacznika=1147282									
ŚWIDNICA W.	http://bip.gmina.swidnica.pl/attachments/article/376/LIV-460-2014%20w%20spr%20uchwalenia%20programu%20opieki%20nad%20zwierz%C4%99tami%20bezdolnymi%20oraz%20zapobiegania%20bezdoln%C5%9Bci%20zwierz%C4%85t.pdf									
ŚWIEBODZICE	http://bip.swiebodzice.pl/strony/sesje_rady/kadencja_2010_2014/sesje_2014/LI/uchwala_312_2014.pdf									<i>Można odmówić odłowienia zwierzęcia na zgłoszenie osoby niepełnoletniej, będącej pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka, a także jeśli nie można potwierdzić lub ustalić danych tej osoby.</i>
ŚWIERADÓW ZDRÓJ	http://bip.umswieradowzdroj.nv.pl/file.php?attachment=91290									

ŚWIERZAWA	http://www.bip.swierzawa.pl/components/download/send.php?pos_id=3762									Cytat: „Odlawianie bezdomnych zwierząt na terenie miasta i gminy Świerzawa ma stały, na interwencję”.
TRZEBNICA	http://files.bip.trzebnica.pl/wydzialy/biuro_rady/uchwaly/V1_kadencja/44_sesja/493.pdf									<i>Poza schroniskiem określonym w uchwale (Schronisko w Raciborzu), dopuszczalne także przekazywanie bezdomnych psów do nieokreślonego w uchwale „schroniska, z którym gmina będzie miała podpisaną umowę”.</i>
TWARDOGÓRA	http://bip.umig-twardogora.dolnyslask.pl/plik.php?id=3620									<i>Odlawiane będą w pierwszej kolejności te zwierzęta, które stanowią zagrożenie dla zdrowia mieszkańców; dopuszczalna adopcja przed przekazaniem do schroniska - z kociów ZGK.</i>
UDANIN	http://www.bip.ug-udanin.dolnyslask.pl/plik.php?id=4913									
WALIM	http://bip.walim.pl/?p=document&action=save&id=4863&bar_id=2641									<i>Uchwała podjęta po terminie, 24.06.2014 r.</i>
WAŁBRZYCH	http://bip.um-walbrzych.dolnyslask.pl/plik.php?id=10632									
WARTA BOLESŁAWIECKA	http://bip.wartaboleslawiecka.pl/uchwala-nr-xlii-307-14-z-dnia-27-marca-2014r									<i>Możliwa adopcja przed przekazaniem zwierząt do schroniska.</i>
WĄDROŻE WIELKIE	http://bip.wadrozewielkie.pl/?p=document&action=save&id=1768&bar_id=1498									
WĄSOSZ	http://bip.wasosz.eu/strony/2533.dhtml									

WĘGLINIEC	http://www.wegliniec.bip.pbox.pl/public/get_file.php?id=149897								
WIAZÓW	http://bip.wiazow.madkom.pl/file.php?attachment=5310								
WIŃSKO									<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
WISZNIA MAŁA									<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
WLEŃ									<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
WOJCIESZÓW	http://www.bip.wojcieszow.pl/zmiany/zalaczniki/uchwaly/470/58936eda3355.pdf								<i>Uchwała podjęta po terminie, 30 kwietnia 2014 r. Wskazano Schronisko Fundacji „Zwierzyniec” – Szczytły (obowiązująca decyzja PIW nr 223/13 – zakaz przyjmowania psów do schroniska)</i>
WOŁÓW	http://gmina.wolow.sisco.info/zalaczniki/8706/program_17-03-2014_09-19-08.pdf http://gmina.wolow.sisco.info/zalaczniki/8706/scan0002_08-04-2014_10-33-21.pdf (*)								<i>Uchwała zawiera wskazanie, że Stowarzyszenie EKOSTRAŻ z/s we Wrocławiu zapewni miejsce dla zwierząt gospodarskich z terenu gminy, pomimo tego, że wskazanie to nie wynika z żadnych rozmów, ustaleń, porozumień, umów ze Stowarzyszeniem.</i> <i>Uchwała uznana za nieważną – Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Dolnośląskiego (NK-N.4131.154.6.2014.JW1 z dnia 3 kwietnia 2014 r.) (*).</i>
WROCŁAW	http://wrosystem.um.wroc.pl/beta_4/webdisk/168361%5C1389ru06.pdf								

ZAGRODNO	http://dms.zagrodno.i-gmina.pl/app/document/file/26214/277_2014.pdf?field=file1									„Bezdomność zwierząt jest likwidowana przez wyłapywanie bezdomnych zwierząt”; możliwość obciążenia właściciela kosztami odłowienia i opieki nad zwierzęciem.
ZAWIDÓW	http://miasto.zawidow.sisco.info/zalaczniki/896/241_18-03-2014_12-22-09.pdf									<i>Uchwała nakłada na pracownika Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Zawidowie obowiązek przeprowadzania wywiadu środowiskowego w celu ustalenia właściciela bezdomnego zwierzęcia; zwierzęta przed przewiezieniem mogą być czasowo przetrzymywane na terenie MOS-u.</i>
ZAWONIA	http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/zawonia/2768.pdf									<i>Uchwała przyjęta po terminie, 13 czerwca 2014 r.</i>
ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE	http://archiwum.zabkowiceslaskie.pl/BIP/2005/D/2013/u050314_13.pdf (1) http://archiwum.zabkowiceslaskie.pl/BIP/2005/D/2013/u030714_42.pdf (2) http://archiwum.zabkowiceslaskie.pl/BIP/2005/D/2013/roz_LIII_13_2014.pdf (*)									<i>Rozstrzygnięciem nadzorczym Wojewody Dolnośląskiego (NK-N.4131.159.3.2014.SP1-2 z dnia 9 kwietnia 2014 r.) stwierdzono nieważność uchwały (*).</i>
ZGORZELEC M.	http://bip.um-zgorzelec.dolnyslask.pl/plik.php?id=8822									
ZGORZELEC W.	http://bip.gmina.zgorzelec.pl/cms_inc/cms_pobierz_dokument.php?id=27&dok_id=2114									
ZIĘBICE	http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/ziebice/6860.pdf									<i>Uchwała podjęta po terminie, 10 kwietnia 2014 r.</i>
ZŁOTORYJA M.	http://www.zlotoryja.bip.info.pl/plik.php?id=3594									

ZŁOTORYJA W.	http://bip.zlotoryjag.dolnyslask.pl/files/Uchwaly_2014/XXXVIII_379_2014.pdf								<i>Uchwała podjęta po terminie, 30 kwietnia 2014 r.</i>
ZŁOTY STOK	http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/zlotystok/3159.pdf								
ŻARÓW	http://bip.um.zarow.pl/pliki/uchwaly/2014/364_2014.pdf								<i>Wskazano Hotel dla Zwierząt „Nowy Początek”, Paweł Tokarczyk, Sucha Wielka 2, 55-106 Zawonia.</i>
ŻMIGRÓD	http://zmigrod.ibip.wroc.pl/public/get_file_contents.php?id=154969								
ŻÓRAWINA									<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>
ŻUKOWICE									<i>Brak uchwały w BIP oraz EDUWD (stan na dzień 5 lipca 2014 r.)</i>

LEGENDA:

M – gmina miejska,

W – gmina wiejska,

BIP – Biuletyn Informacji Publicznej

EDUWD – Elektroniczny Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego

EZAPG – Elektroniczny Zbiór Aktów Prawnych Gminy

 - oznaczenie przypadku wystąpienia wady